

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/10/2022
Identifikačné číslo spisu: 4211214284
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:4211214284.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ Y. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. D. XXX, XXX XX P. D., 2/ N. P. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXXX R. C. J., T., C., S., I., právne zastúpených: JUDr. Ivanou Magdolenovou Joríkovou, advokátkou so sídlom Hrnčíríkova 1/B, 958 01 Partizánske, proti žalovaným: 1/ Mesto Komárno, so sídlom Nám. Gen. Klapku 1, 945 01 Komárno, IČO: 00 306 525, právne zastúpený: Advokátskou kanceláriou lövy & lövy s. r. o., so sídlom Slowackého 56, 821 04 Bratislava - Ružinov, 2/ Q. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XX, XXX XX Š., 3/ Ž. Š., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, XXX XX X., právne zastúpená: Advokátskou kanceláriou lövy & lövy s. r. o., so sídlom Slowackého 56, 821 04 Bratislava - Ružinov, 4/ W. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. K. D. XX, X., T., 5/ Slovenská republika - Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, Martinská 49, 821 05 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 36 022 047, 6/ Q. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q.G. XX, XXX XX X., právne zastúpená: Advokátskou kanceláriou lövy & lövy s. r. o., so sídlom Slowackého 56, 821 04 Bratislava - Ružinov 7/ H. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, XXX XX X., právne zastúpený: Advokátskou kanceláriou lövy & lövy s. r. o., so sídlom Slowackého 56, 821 04 Bratislava - Ružinov 8/ Slovenská republika, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdková 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345, a 9/ T.. P. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX W., v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8 C 228/2011, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 12 Co 96/2018-1038 zo dňa 22. októbra 2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní 1/ až 9/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/.

Odôvodnenie

1. Súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcov o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Svoje rozhodnutie odôvodnil najmä s odkazom na ustanovenie § 137 písm. c), d) CSP a § 21 ods. 1, 2 zákona č. 265/1949 Sb. o rodinnom práve. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že žalobcovia žiadali určiť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vymedzeným podanou žalobou, teda, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností, resp. ich výlučnými vlastníkmi. Žalobu odôvodnili tým, že ich právnici

predchodcovia K. W., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, a L. W., rod. R., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, nadobudli sporné nehnuteľnosti ako prídelcovia v r. 1948 titulom Výmeru o vlastníctve pôdy č. 3369/48-11 zo dňa 18.05.1948 po bývalom vlastníkovi C. G. a spol., a to na základe prídelového plánu nehnuteľností v k. ú. B. U. o celkovej výmere 15,9384 ha, ktoré boli v prídelovom pláne označené pod BČ 22, špecifikované ako vložka č. 334, 333 parc. č. 1664/2, 1664/1, 1661/1, 1660, 1659/1 roľa vo výmere 3,3600 ha, vložka č. 333 parc. č. 1657, 1659/1 roľa vo výmere 1,8810 ha, vložka č. 334 parc. č. 1635/4 roľa vo výmere 2,2330 ha, vložka č. 332, 209 parc. č. 1613, 1614/3, 2146 roľa vo výmere 4,6760 ha, vložka č. 334, 333 parc. č. 1659/2, 1653/1, 1653/3, 1652/2 stavebný pozemok vo výmere 0,6470 ha a 1/32-ina zo spoločného majetku vo výmere 3,1414 ha - podľa prílohy k výmeru.

2. Proti tomuto rozsudku podali žalobcovia 1/ a 2/ odvolanie, v časti výroku o trovách konania proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie aj žalovaní 1/, 6/ a 7/.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/, 4/, 5/, 8/ a 9/ výrokom I. potvrdil. Výrokom II. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania vo vzťahu k žalovaným 1/, 6/, 7/ zmenil tak, že žalovaným 1/, 6/, 7/ priznal voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Výrokom III. odvolací súd žalovaným 1/, 6/, 7/ priznal voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a žalovaným 2/, 3/, 4/, 5/, 8/, 9/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4. Odvolací súd poukázal na to, že predmetom sporu je žaloba, ktorou žalobcovia žiadali určiť ich podielové spoluvlastníctvo, resp. výlučné vlastníctvo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území B. U., obec W., okres W.. Nadobudnutie vlastníctva opierali o Výmer o vlastníctve pôdy pod č. 3369/48-11 vydaný PPPR dňa 18.05.1948 ich právnym predchodcom, K. W. a manželke L., rod. R., ktorí mali takto nadobudnúť nehnuteľnosti bývalého vlastníka C. G. a spol. o celkovej výmere 15,9384 ha tak, ako boli v prídelovom pláne označené pod č. 22 a ako boli zapísané s konkrétnymi parcelnými číslami v pozemkovníckych vložkách č. 334, č. 333, č. 332 a č. 209, spolu s 1/32-inou zo spoločného majetku vo výmere 3,1212 ha podľa prílohy, v kat. úz. B. U.Ž.. Vo veci samej súd prvej inštancie pôvodne rozhodol rozsudkom č. k. 8 C 228/2011-608 zo dňa 29.10.2014, ktorým žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku podali žalobcovia odvolanie a odvolací súd napadnutý rozsudok uznesením č. k. 7 Co 232/2015-690 zo dňa 31.05.2016 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Následne súd prvej inštancie opätovne rozhodol zamietnutím žaloby, proti čomu žalobcovia znovu podali odvolanie, pričom odvolanie voči výroku o trovách konania podali aj žalovaní 1/,6/,7/.

5. Odvolací súd po prejednaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil skutkový stav, na základe ktorého žalobu považoval za neopodstatnenú, pričom v konečnom dôsledku je zrejmé zo záveru odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, že žalobu zamietol z dôvodu, že boli naplnené podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva žalovaných (resp. sčasti ich právnych predchodcov) vydržaním, aj keď by inak bol daný dôvod na zamietnutie žaloby z dôvodu zániku vlastníctva právnych predchodcov žalobcov pre úmyselné vzdanie sa vlastníckeho práva (derelikciu). Odvolací súd nevidel dôvod, ktorý by bol spôsobilý zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie; žalobcovia v odvolaní uvádzali v podstate rovnaké právne a skutkové argumenty, aké uvádzali aj v prvoinštančnom konaní, s ktorými sa súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí relevantne vysporiadal. Zároveň odvolací súd urobil záver, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je arbitrárne a nepresvedčivé pre nedostatok dôvodov.

6. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že Výmerom o vlastníctve pôdy vydaným PPPR dňa 18.05.1948 prídelcom - K. W. a jeho manželke L. W. - boli pôvodne do vlastníctva pridelené poľnohospodárske nehnuteľnosti v kat. úz. B. U., okres W. o celkovej výmere 15,9384 ha, ktoré boli v prídelovom pláne označené ako B č. 22 - č. vl. 333, 334, parc. 1664/2, 1664/1, 1661/1, 1660, 1659/1 vo výmere 3,3600 ha, č. vl. 333, parc. 1657, 1659/1 vo výmere 1,8810 ha, č. vl. 333, parc. 1635/4 vo výmere 2,2330 ha, č. vl. 332, 209, parc. 1613, 1614/3, 2146 vo výmere 4,6760 ha, č. vl. 334, 333,

parc. 11659/2, 1653/1, 1653/3, 1652/2 vo výmere 0,6470 ha a 1/32 zo spoločného majetku vo výmere 3,1414 ha. Výmer sa právne opiera o nariadenie č. 104/1946 Sb.n. SNR o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy, pridelené podľa nariadenia č. 104/1945 Sb.n. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa (ďalej aj „nariadenie“). Tento Výmer bol podľa § 1 ods. 2 nariadenia verejnou listinou, dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu k pridelenej pôdohospodárskej nehnuteľnosti; zároveň bol tiež vkladuschopnou listinou. Výmer spĺňa po formálnej a aj po obsahovej stránke zákonné podmienky a náležitosti, pričom bol vydaný Povereníctvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave, teda orgánom kompetentným podľa § 1 ods. 1 nariadenia v medziach jeho právomoci. Išlo nepochybne o prídelovú listinu so zákonnými náležitosťami, ktorá mala povahu verejnej listiny spôsobilej vlastnícke právo prídelcov k nehnuteľnostiam tam označeným preukázať (obdobne judikát R 44/2005, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 12/2004 a 5Cdo 157/2007). Na základe uvedeného výmeru sa manželka K. a L. W. stali vlastníčkami nehnuteľností. Keďže k nadobudnutiu vlastníctva prídelom zásadne nebolo treba intabulácie, nedostatok zápisu v pozemkovej knihe nemal vplyv na vlastníctvo k prídelu; z hľadiska vlastníctva právnych predchodcov žalobcov nebola rozhodujúca ani skutočnosť, že v pozemkovej knihe nebol urobený zápis o prídelovom konaní.

7. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní mal na zreteľ nielen listinné dôkazy doložené žalobcami na dôkaz nadobudnutia vlastníckeho práva ich právnymi predchodcami, ale prihliadal aj na dokumenty zo Štátneho archívu v Nitre, týkajúce sa vzdania prídelu K. W. po bývalom vlastníčkovi P. G. v kat. úz. B. U.. Podľa zápisnice zo dňa 26.11.1950 jej predmetom bolo vzdanie sa prídelu z majetku bývalého vlastníka P. G. a spol. kolonistami - prídelcami v kat. úz. B. U.. Z uvedenej zápisnice vyplynulo, že kolonisti - prídelci v počte 28 rodín - sa zriekli pôdy z majetku bývalého vlastníka a zároveň odovzdali pôvodiny výmerov o vlastníctve pôdy, pričom sa zaviazali, že stanovený užívateľský poplatok pôdohospodárskeho majetku vyplatia na účet Slovenského pozemkového fondu. Dňom podpisu zápisnice prebralo JRD v Novej Stráži celý pôdohospodársky majetok bývalých vlastníkov P. G. a spol. v katastrálnom území obec B. U. s príslušnými obytnými hospodárskymi budovami, a to tú časť, ktorú mali zrieknuť sa prídelci podľa návrhu prídelového a grafického plánu pridelenú. Podľa zápisnice o vyúčtovaní s odchádzajúcimi prídelcami zo dňa 19.09.1952 K. W. a manželka L. hospodárili len 3 roky, do roku 1950, kedy sa prídelcovia postupne vzdávali pridelenej pôdy, v dôsledku čoho bolo nutné s odchádzajúcimi prídelcami urobiť vyúčtovanie. Žiadosť o odklad platenia zálohy zo dňa 27.06.1949 (v spise na č. l. 733) vyjadruje nespokojnosť novokolonistov s podmienkami ich žitia a hospodárenia a túto žiadosť podpísal aj K. W.Á..

8. Podstatným bolo vysporiadať sa s tým, či u prídelcov došlo alebo nedošlo k zániku vlastníctva k prideleným nehnuteľnostiam vo vzťahu k ich právnym predchodcom na základe vzdania sa práva (derekcie). Súd prvej inštancie na posúdenie otázky vzdania sa vlastníckeho práva aplikoval ustanovenie § 132 zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka, účinného od 01.01.1950 (tzv. „stredný Občiansky zákonník“), podľa ktorého sa vlastníctvo stráca najmä tým, že ho nadobudne niekto iný, alebo že sa ho vlastník vzdá. Najvyšší súd SR vo viacerých svojich rozhodnutiach vychádzajúc z uvedeného zákonného ustanovenia riešil otázku straty vlastníctva k prídelu prídelcom z dôvodu jeho vzdania sa prídelcom (napr. pod sp. zn. 4 Cdo 48/2008, 3MCdo 5/2013). Právo opustiť vec totiž treba vo všeobecnosti považovať za súčasť obsahu vlastníckeho práva. Jeho podstatou je prejav vôle vlastníka nebyť naďalej vlastníkom, pričom ide o jednostranný právny úkon, ktorým vlastník stráca svoje vlastnícke právo a dochádza tak spravidla k jeho prechodu na štát (§ 119 písm. a/ stredného Občianskeho zákonníka). Z prejavu vôle musí bez akýchkoľvek pochybností vyplývať, že vlastník sa vzdáva vlastníctva k určitej veci. Dôkazné bremeno zaťažuje v konaní tú stranu sporu, ktorá tvrdí, že nadobudla vlastníctvo k veci. Vzhľadom na závažnosť právneho následku, ktorým je strata vlastníctva v prípade vzniku pochybností o tom, či došlo k opusteniu veci, treba vychádzať z predpokladu zachovania vlastníckeho práva (čl. 11 Listiny základných práv a základných slobôd). Z hľadiska formy zákon pre platnosť tohto právneho úkonu, ak ide o nehnuteľnosť, požadoval písomnú formu, a nepostačovalo, ak bol právny úkon urobený ústne, príp. konkludentne tým, že vlastník nehnuteľnosť neužíval. Listina, ktorej obsahom je prejav vôle vlastníka vzdať sa vlastníctva, musela byť vlastníkom podpísaná. Skutočnosť, či došlo alebo či nedošlo k vzdaniu sa vlastníctva, treba posúdiť aj v kontexte s dobrou vierou, v ktorej mal byť tento právny úkon urobený, a tiež so zreteľom na to, že nikto sa spravidla bez

vážneho dôvodu vlastníctva veci nevzdá, zvlášť ak ide o nehnuteľnosť, ktorým je pozemok (rozsudok NS SR sp. zn. 6Cdo 792/2015).

9. Otázkou prejavu vzdania sa vlastníctva pridelenej nehnuteľnosti sa zaoberal napríklad aj Ústavný súd SR, ktorý svojím nálezom III. ÚS 194/2017-71 zo dňa 12.09.2017 zrušil rozsudok NS SR sp. zn. 3MCdo 5/2013 vydaný v obdobnom konaní a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V tomto náleze Ústavný súd SR konštatoval, že prídelca sa môže prídelu vzdať v zmysle § 132 zákona č. 141/1950 Zb., či tento opustiť, rovnako, ako sa každý vlastník môže vzdať vlastníctva k veci, či vec opustiť, pretože právo opustiť vec a vzdať sa jej vlastníctva je súčasťou obsahu vlastníckeho práva. Jednostranný právny úkon opustenia veci musí byť urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; takýto právny úkon zahŕňa vôľovú stránku a musí napĺňať tiež vôľu vzdať sa vlastníctva veci a jej fyzické opustenie, pričom iba samotné neužívanie veci samo o sebe ešte neznamená zánik vlastníctva. Vzdanie sa prídelu podľa § 132 ods. 1 zákona č. 141/1950 Zb. ako jednostranný právny úkon vlastníka, ktorým sa vzdáva jeho vlastníctva, potom znamená obnovenie vlastníckeho práva štátu k prídelu; vzdanie sa prídelu nie je prevodom vlastníckeho práva, ale prechodom vlastníctva na štát (obdobný názor vyslovil aj NS ČR v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 465/2000). Podľa názoru Ústavného súdu SR v uvedenej veci vyplynulo, že právni predchodcovia prejavili dostatočne jasnú vôľu opustiť prídelu, keď ich opustili. O takomto (skoršom) prejave vôle nemožno mať pochybnosti ani v prípade, ak príslušná listina neobsahuje výslovné uvedenie slov „vzdáva sa vlastníckeho práva“, pretože obsah zápisu o vyúčtovaní v celkovom kontexte ani inak interpretovať nie je možné. V uvedenej právnej veci sa však riešila aj otázka vplyvu absencie podpisov manželiek v zápisoch o vyúčtovaní na prípadnú platnosť úkonu. Ústavný súd SR k uvedenému uviedol, že ak vznikla pochybnosť o slobode prejavu vôle, nemožno takýto právny úkon považovať za absolútne neplatný iba s poukazom na všeobecný stav v spoločnosti, právnu úpravu kolektívizácie združstevňovania, či hodnotenie jeho celkového priebehu v štáte bez zohľadnenia okolností v konkrétnej veci, a v závere nálezu uviedol, že Najvyšší súd ako dovolací súd sa musí vyporiadať nielen s otázkou preukázania, či k opusteniu prídelu došlo neslobodne, ale aj s otázkou, či všetci prídelci pridelenú vec podľa Výmeru opustili, pretože iba tak je možné uzavrieť, či v takom prípade k platnému vzdaniu sa vlastníctva prídelcami došlo a či vlastnícke právo prešlo na štát.

10. V zmysle uvedeného aktuálneho nálezu Ústavného súdu SR odvolací súd skúmal záver súdu prvej inštancie o platnosti právneho úkonu vzdania sa prídelu a posudzoval prejavenu vôľu právnych predchodcov žalobcov. Zo zápisnice spísanej dňa 26.11.1950 č. 5667/50 na majetku bývalého vlastníka P. G. a spol. v kat. území obce B. U. vyplýva, že za prítomnosti pracovníkov KNV pôdohospodárskeho referátu v Nových Zámkoch, za prítomnosti predstaviteľa JRD v B. U., hospodára JRD, predsedu MNV a odchádzajúcich prídelcov - kolonistov podľa pripojeného zoznamu sa kolonisti - prídelci vzdali prídelu z majetku bývalého vlastníka P. G. v kat. úz. B. U.Ž.. Podľa tejto zápisnice sa kolonisti - prídelci v počte 28 rodín zriekli pôdy, t. j. prídelu, a odchádzajú pracovať do uhoľných baní v Novákoch. Ďalej sa v zápisnici konštatuje, že kolonisti - prídelci týmto osvedčujú, že sa zriekajú pôdy z majetku bývalého vlastníka a zároveň odovzdávajú pôvodiny výmerov o vlastníctve pôdy. Zaviazali sa, že stanovený užívateľský poplatok poľnohospodárskeho majetku vyplatia na účet Slovenského pozemkového fondu a vyúčtovanie sa malo urobiť osobitne s každým prídelcom. Dňom spísania zápisnice prebralo celý poľnohospodársky majetok bývalých vlastníkov P. G. a spol. v kat. úz. obce B. U. JRD B. U..

11. Skutočnosť, že právni predchodcovia žalobcov sa na základe plánovaného odchodu do baní v B. mali vzdať svojho prídelu, vyplýva aj zo zápisnice zo dňa 19.09.1952 na MNV v B. U. vo veci vyúčtovania s prídelcami, ktorí sa vzdali svojich prídelov. V tejto zápisnici je uvedené, že určitá časť prídelcov sa vzdala pôdy, v dôsledku čoho bolo nutné urobiť vyúčtovanie z odchádzajúcimi prídelcami a ustáliť užívateľský poplatok za dobu užívania prídelov. Pod bodom 20. je zapísaný aj K. W. a manželka L., rod. R., B. U. č. d. XXX, ktorí užívali 12 ha role 3 roky po 300 Kčs, spolu 10.800 Kčs. Z potvrdenia Okresnej sociálnej poisťovni v Komárne zo dňa 20.11.1950 (v spise na č. l. 256) vyplýva, že uvedené osoby odchádzajú do uhoľnej bane v B. natrvalo do práce a dlhujú sociálnej poisťovni predpísané poistné; medzi menovanými osobami je aj K. W. - 7.873 Kčs. V potvrdení je poznamenané, že uvedení dlhujú toto poistné do 30.11.1950. V spise na č. l. 733 sa nachádza list novokolonistov obce B. U. na majetku bývalého vlastníka C. G. a spol. vo veci žiadosti o odklad zaplataenia zálohy na splátky prídelovej

ceny. Uvedený list je adresovaný Povereníctvu národného hospodárstva a pozemkovej reformy, pracovnej skupine pre pozemkovú reformu v Nových Zámkoch. Podľa tohto listu podpísaní novokolonisti obce B. U. žiadali o odklad platenia zálohy na splátky prídellovej ceny na neurčitú dobu z existenčných dôvodov s tým, že všetci živitelia početných rodín hospodáriaci na zanedbanom majetku postihnutí neúrodou v roku 1946 a katastrofálnou suchotou v roku 1947 len živorí v skromných až biednych pomeroch. Uvedená žiadosť bola podpísaná aj právnym predchodcom žalobcov K. W.. Bolo doložené aj potvrdenie JRD zo dňa 19.05.1955 (v spise na č. l. 384), podľa ktorého K. W. do JRD vstúpil dňa 17.10.1950 a po mesiaci z neho vystúpil. Napokon tvrdenie, že v tom čase platná právna úprava počítala aj s možnosťou opustenia, či vzdania sa prídely, dotvára aj ustanovenie § 3 ods. 3 vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a výživy č. 507/1950 Ú.v., v zmysle ktorého prešlo na národné výbory vykonávanie vyúčtovaní (aj) s odchádzajúcimi prídelcami.

12. V danej veci teda bolo preukázané, že prídelci prejavili vôľu vzdať sa vlastníckeho práva k prideleným nehnuteľnostiam, a to viacerými listinnými dôkazmi, ktoré boli v rámci dokazovania predložené súdu. Išlo hlavne o Zápisnicu zo dňa 26.11.1950, Potvrdenie Sociálnej poisťovne zo dňa 20.11.1950 a Zápisnicu zo dňa 19.09.1952. Všetky označené listiny majú - podobne ako Výmer o vlastníctve pôdy - povahu verejnej listiny. Verejnými listinami z hľadiska dôkaznej sily sa zaoberal Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 2Cdo 199/2005, v ktorom dospel k záveru, že pravá verejná listina, o ktorej správnosti nevzišli v konaní pochybnosti, môže byť zbavená svojej dôkaznej sily len tým, že účastník tvrdí skutočnosť a ponúkne dôkazy, ktorými bude preukázaná ich nepravdivosť. Neboli navrhnuté a ani vykonané také dôkazy, ktoré by spochybnili vierohodnosť obsahu uvedených verejných listín. Tieto listiny zároveň nemožno z hľadiska ich obsahu vykladať inak, než ako listiny preukazujúce prejav vôle prídelcov vzdať sa prídely vzhľadom na tvrdenia v nich obsiahnuté. Zároveň však vo vzťahu k právnym predchodcom žalobcov nemožno vyvodiť záver, že odovzdanie pozemkov na základe uvedenej zápisnice znamenalo platné vzdanie sa prídely. Je nespornou historickou skutočnosťou, že proces kolektivizácie a zakladania JRD v podmienkach Slovenska (Československa) bol v mnohých prípadoch, ak nie prevažne, uskutočňovaný bez súhlasu vlastníkov poľnohospodárskych nehnuteľností, prípadne aj násilne. Nemôže to však znamenať, že zahrnutie každej poľnohospodárskej nehnuteľnosti do užívania JRD muselo byť násilné. Vyššie spomínané listiny nevykazujú znaky násilného aktu zmocnenia sa cudzej veci štátom, v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti. Pritom neexistuje ani iný dôvod, pre ktorý boli spomínané listiny vydané, než potreba vykonania vyúčtovania s prídelcami, ktorí sa mali prídely vzdať. Pokiaľ štát na tom základe v tom čase vychádzal z toho, že prídelci sa k prideleným nehnuteľnostiam platne vzdali vlastníckeho práva, potom s nimi dôvodne začal nakladať v dôsledku vzdania sa prídely ako so svojím vlastníctvom, aj keď v skutočnosti prídelcom pre neplatnosť právneho úkonu vzdania sa vlastníctva zostalo vlastníctvo zachované a nezaniklo. Z výsledkov vykonaného dokazovania bolo možné ustáliť, že aj keď v zápisnici zo dňa 26.11.1950 (v spise na č. l. 253) absentuje podpis prídelcov, všetky ostatné listinné dôkazy potvrdzovali ich úmysel vzdať sa pridelených nehnuteľností, teda opustiť ich, ďalej ich neužívať a ani ich nevlastniť, a zároveň doplatiť užívaci poplatok za 3 roky užívania namiesto úhrady prídellovej ceny. Z doložených listinných dôkazov je nesporné, že do uhoľných baní odišlo pracovať 28 rodín, pričom v predmetnej zápisnici sa nachádza len 16 podpisov, z čoho vyplýva, že zápisnicu nepodpisali všetci vzdávajúci sa a odchádzajúci prídelci. Žalobcovia oproti tomu tvrdili, že ich právni predchodcovia do uhoľných baní Nováky pracovať neodišli.

13. Odvolací súd poukázal na to, že vychádzajúc z vyššie uvedených listinných dôkazov vyplývala vôľa K. W. a jeho manželky L. opustiť prídely, avšak zápisnica spísaná dňa 26.11.1950 nebola nimi podpísaná, a to napriek tomu, že z tejto zápisnice a aj z ostatných spomenutých listín vyplýva, že sa prídely z majetku bývalého vlastníka P. G. a spol. mali vzdať s tým, že odchádzajú pracovať do uhoľných baní B., pričom za prácou mali odísť v rámci organizovaného náboru pracovných síl. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že odchádzajúce rodiny sa zriekli prídely pôdy z dôvodu, že dovtedy hospodárili na značne zanedbanom majetku postihnutom neúrodou v r. 1946, katastrofálnou suchotou v r. 1947 ako aj bývaním v skromných a biednych podmienkach, v núdzovo nezdravých a nezodpovedných bytoch na majeroch. Uvedené skutočnosti dokresľovali pohnútku a dôvod pre vzdanie sa prídely, no pri absencii zákonných náležitostí platnosti právneho úkonu vzdania sa vlastníckeho práva oboma prídelcami (manželmi) sa odvolací súd nemohol stotožniť so záverom súdu prvej inštancie o tom,

že právni predchodcovia žalobcov ako pôvodní prídelci prestali byť vlastníkami označených nehnuteľností v dôsledku ich vzdania sa prídelu poľnohospodárskych nehnuteľností a jeho užívania a vlastníctva sa ďalej nedomáhali rešpektujúc daný stav.

14. Čo sa týka námietok žalobcov vznesených v podanom odvolaní, najmä nesprávneho procesného postupu súdu, ktorý videli v zamietnutí návrhu na znalecké dokazovanie s cieľom posúdenia zhody pozemkov, odvolací súd uviedol, že žalobcovia od súdu žiadali niečo, čo vlastne malo byť súčasťou ich žaloby, ktorú bolo z ich strany vopred potrebné pripraviť tak, aby bolo - na základe relevantnej identifikácie pozemkov aj geometrickým plánom stotožňujúcim pôvodne pridelené pozemnoknižné parcely so stavom vedeným v katastri nehnuteľností - od začiatku jasné, že predmetom ich žaloby sú práve tie konkrétne pozemky, ktoré boli predmetom prídelu. V priebehu konania bolo potrebné rešpektovať zásadu koncentrácie konania, ktorá v dnešnej podobe platí od 1. júla 2016, kedy nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok ako nový procesný predpis. Zásada koncentrácie sa uplatňuje v dvoch podobách, a to ako koncentrácia vhodná (§ 153 CSP - sudcovská koncentrácia konania) a koncentrácia nutná (§ 154 CSP - zákonná koncentrácia konania). Sudcovská koncentrácia konania sa prejavuje v dispozičných oprávneniach súdu, pričom jej uplatnenie bolo v tomto sporovom konaní vylúčené, ak by bolo v neprospech strany (§ 470 ods. 2 druhá veta CSP). Zákonná koncentrácia je pre súd a strany sporu obligatórna. Ustanovenie § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania je normatívnym vyjadrením základného princípu zakotveného v článku 5 CSP, podľa ktorého súd môže odmietnuť procesné úkony, ktoré vedú k nedôvodným prieťahom v konaní. Účelom je zabrániť, aby strany zdržiavali spor neskorými vykonanými procesnými úkonmi. Včasnosť predloženia prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vyhodnotí v okolnostiach konkrétneho prípadu súd a ak ten dospeje k záveru, že strana sporu neuplatnila prostriedky procesného útoku a procesnej obrany včas, na procesný úkon neprihliadne a tým mu neprizná procesné účinky.

15. Odvolací súd nepovažoval daný procesný postup súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávnej úpravy za nesprávny, ako to tvrdili v odvolaní žalobcovia. Z obsahu spisu vyplýva, že po zrušení skoršieho rozsudku uznesením odvolacieho súdu č. k. 7 Co 232/2015-690 zo dňa 31.05.2016 a vrátení mu veci na ďalšie konanie súd prvej inštancie vyzval žalobcov listom zo dňa 23.11.2016, aby v prípade, ak chcú uplatniť ďalšie prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, tieto uplatnili v lehote 15 dní do doručenia tejto výzvy s tým, že na neskôr uplatnené prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nemusí súd prihliadať, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Predmetnou výzvou súd v súlade s ustanovením § 153 ods. 1 CSP skoncentroval konanie, keď stanovil lehotu na dodatočné splnenie povinnosti tvrdiť a navrhnúť dôkazy preukazujúcich identitu pridelených nehnuteľností a nehnuteľností, ktorých sa domáhali. Na výzvu súdu žalobcovia reagovali vyjadrením zo dňa 14.12.2016 (v spise na č. l. 726), v ktorom však znalecké dokazovanie za účelom posúdenia zhody pozemkov nenavrholi; poukazovali len na geometrické plány vyhotovené N.. G. R., prípadne navrhli výsluch N.. G. R. a N.. H. V.. Z tohto návrhu však nebolo zrejmé, čo by mali títo svedkovia potvrdiť alebo vyvrátiť a aká by bola relevancia ich výpovede vo vzťahu k predmetu žaloby. Bez pochybností možno konštatovať, že znalecké dokazovanie žalobcovia navrhli až na pojednávaní konanom dňa 08.11.2017, a to „na určenie zhody identity požadovaných pozemkov a na základe výmeru“. V tomto smere je potrebné poznamenať, že „určenie zhody identity požadovaných pozemkov a na základe výmeru“ malo byť z ich strany tvrdené už v samotnej žalobe, podanej na súd už v r. 2011 v nadväznosti na náležitosti žaloby stanovené v § 79 ods. 1, 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, účinného do 30.06.2016. Súd prvej inštancie tento návrh na doplnenie dokazovania uznesením zamietol, a to evidentne aj s prihliadnutím na to, že žalobcovia boli vopred vo výzve súdu na to upozornení.

16. Žalobcovia taktiež v odvolaní namietali, že súd vo svojom rozhodnutí odkazoval na nejaké iné konanie vedené na Okresnom súde v Komárne sp. zn. 12 C 194/2016 a v ňom vydaný rozsudok, ktorý v tom čase ešte ani nebol právoplatný. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku (bod 15.) však vyplýva, že súd prvej inštancie len okrajovo poukázal na ďalšie skutočnosti zistené v obdobnom konaní vedenom na Okresnom súde v Komárne pod sp. zn. 12 C 194/2006, ktoré sa týkalo čiastočne identických pozemnoknižných vložiek (vl. č. 332-334 a 209), pretože v tom konaní boli vypočutí ako

svedkovia N.. G. R. a N.. I.. Z obsahu predmetného bodu rozsudku vôbec nie je zrejmé, že by podkladom pre jeho rozhodnutie bol neprávoplatný rozsudok z iného konania tak, ako uvádzali žalobcovia; súd v ňom len konštatoval skutočnosti, ktoré boli známe z iného obdobného konania. Táto skutočnosť nemohla bez ďalšieho viesť ku konštatovaniu o porušení práva na spravodlivý súdny proces vo vzťahu k žalobcom. V okolnostiach posudzovaného sporu súd prvej inštancie vychádzal predovšetkým z vlastných skutkových zistení a v nadväznosti na ne okrajovo poukázal na závery zistené v inom súdnom konaní. V súvislosti s tým je potrebné poznamenať, že zhoda pri právnom posudzovaní totožných predbežných otázok v dvoch oddelených súdnych konaniach posilňuje právnu istotu v právnych vzťahoch (obdobne uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 12/2013 zo dňa 15.01.2013).

17. Pokiaľ ďalej žalobcovia v odvolaní namietali nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia, odvolací súd konštatoval, že napadnutý rozsudok spĺňa zákonné podmienky rozhodnutia súdu uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP.

18. Ohľadom nadobudnutia vlastníctva žalovaných právnym titulom vydržania sa však odvolací súd so závermi súdu prvej inštancie v nadväznosti na predmet konania, ktorým je žaloba o určenie vlastníctva žalobcov, stotožnil a námietky žalobcov v tomto smere nepovažoval za právne významné a opodstatnené. Súd prvej inštancie v 23., 27., 28. a 29. bode odôvodnenia svojho rozhodnutia sa síce stručne, avšak dostatočne venoval posúdeniu nadobudnutia vlastníckeho práva žalovanými tak, aby u nich bolo možné ustáliť, že ich vlastnícke právo nadobudnuté vydržaním v zmysle § 132 ods. 1, § 134 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka spĺňa všetky zákonné požiadavky, t. j. že u nich bol daný aj nadobúdací titul a aj dobromyseľnosť počas celej najmenej 10-ročnej vydržacej doby. Narušenie dobromyseľnosti nemohli spôsobiť ani skutočnosti, na ktoré žalobcovia v odvolaní poukazovali, t. j. najmä výsledok rozhodnutia príslušného orgánu v súvislosti s uplatnením ich reštitučných nárokov, konkrétne v časti jeho odôvodnenia. Samotní žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia, totiž s ohľadom na výsledky vykonaného dokazovania priamo voči žalovaným, resp. u niektorých aj voči ich právnym predchodcom, v priebehu vydržacej doby relevantne nevzniesli požiadavky týkajúce sa ich vlastníckeho práva ku konkrétnym pozemkovým nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom konania, a je zrejmé, že na strane žalovaných bolo možné konštatovať, že boli držiteľmi v súlade s ustanovením § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba. Opak v konaní preukázaný nad všetky pochybnosti nebol. V tomto smere odvolací súd poukazuje aj na uvedené časti odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

19. Námietku žalobcov, že súd prvej inštancie nerešpektoval právny názor odvolacieho súdu vyslovený vo svojom zrušujúcom uznesení č. k. 7 Co 232/2015-690 zo dňa 31.05.2016, odvolací súd považoval za súčasného stavu výsledkov dokazovania a aktuálnej judikatúry za nedôvodnú. Odvolací súd sa v zrušujúcom uznesení totiž podrobnejšie nezaoberal skutkovými okolnosťami opustenia pridelených pozemkov právnymi predchodcami žalobcov, ale vyjadroval sa len k právnej perfektnosti výmeru o vlastníctve pôdy a okruhu sporových strán. Z uvedeného dôvodu napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie nemožno považovať za také, ktoré by bolo v rozpore s vysloveným názorom odvolacieho súdu. Ostatné námietky žalobcov odvolací súd posúdil tiež ako nedôvodné, keďže súd prvej inštancie sa s nimi dostačujúcim spôsobom vysporiadal. S ohľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby a aj vo výroku o trovách konania žalobcov a žalovaných 2/,3/,4/,5/,8/,9/, ktorí odvolanie proti výroku o trovách konania nepodali, podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v podrobnostiach poukázal na odôvodnenie prvoinštančného rozhodnutia.

20. Odvolací súd napadnutý výrok o trovách konania podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalovaným 1/, 6/ a 7/, ktorí podali odvolanie a ktorí boli v spore úspešní, priznal voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odvolacom konaní týkajúcom sa veci samej boli úspešní všetci žalovaní, ktorým v zmysle § 255 ods. 1 CSP patrí náhrada trov odvolacieho konania. Odvolací súd preto podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP rozhodol, že žalovaným 1/ až 9/ priznal voči žalobcom 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

21. Proti rozsudku krajského soudu podali dovolanie žalobcovia 1) a 2). Dovolanie žalobcovia podali voči výroku I. a výroku II. rozsudku krajského soudu, ktoré zdôvodnili tým, že súd nesprávnym postupom znemožnil strane, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a odvolací súd nesprávne vyriešil právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho soudu ešte nebola vyriešená (§ 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP).

21.1. Žalobcovia uvádzajú, že odvolací súd v bodoch 35. až 40. napadnutého rozsudku vykonal rozbor skutkového stavu a poukázal na esenciálne náležitosti, za ktorých splnenia mohlo za účinnosti stredného občianskeho zákonníka dôjsť k vzdaniu sa vlastníckeho práva. Žalobcovia od počiatku argumentovali, že zápisnicu zo dňa 26.11.1950 ich právni predchodcovia nepodpísali, nikdy neprejavili vôľu vzdať sa vlastníckeho práva a z toho titulu muselo zostať ich vlastnícke právo zachované a neskôr platne prešlo na žalobcov. V poslednej vete bodu 40. odôvodnenia rozsudku nakoniec odvolací súd skonštatoval, že sa nemohol stotožniť so záverom soudu prvej inštancie o tom, že právni predchodcovia žalobcov ako pôvodní prídelci prestali byť vlastníckmi označených nehnuteľností v dôsledku vzdania sa prídelu poľnohospodárskych nehnuteľností a jeho užívania a vlastníctva sa ďalej domáhali rešpektujúc daný stav.

22. Žalobcovia konštatujú, že odvolací súd dospel k odlišnému záveru ako súd prvej inštancie, keď mal za to, že vlastnícke právo prídelcov nezaniklo v dôsledku derelikcie. Uvedené logicky teda znamená, že ak nedošlo k derelikcii, v žiadnom okamihu neprešlo vlastníctvo na štát. Ak neprešlo na štát, žalobcovia nadobudli vlastníctvo k pozemkom okamihom smrti ich právnych predchodcov a dôvodne bolo ich vlastníctvo prejednané v dedičských konaniach. Uvedené znamená, že ak vlastníctvo zostalo v rukách právnych predchodcov žalobcov a neskôr žalobcov a v žiadnom okamihu neprešlo na štát, nemohlo prejsť na žalovaných, keďže napríklad pri žalovanom 1) tento nemohol nadobudnúť delimitáciou vlastníctvo k pozemkom, ktoré boli vo vlastníctve fyzických osôb žalobcov a rovnako ani v prípade ďalších žalovaných sa títo nemohli zákonným spôsobom domáhať vydania v reštitučnom konaní podľa zákona č. 229/1991 Z.z., resp. v prípade žalovaného 9/ tento nemohol platne nadobudnúť vlastníctvo po svojom právnom predchodcovi.

23. Podľa žalobcov ak odvolací súd odlišne od soudu prvej inštancie dospel k záveru, že právni predchodcovia žalobcov sa nevzdali vlastníckeho práva, musel odvolací súd dôsledne preskúmať splnenie všetkých predpokladov nevyhnutných pre vydržanie vlastníckeho práva žalovanými.

24. Už tu sa však v prvom rade naskytá otázka ako súd prvej inštancie a neskôr aj odvolací súd mohli tvrdiť, že žalobcovia nepreukázali v konaní identitu pozemkov ku ktorým žiadali určiť svoje vlastnícke právo, avšak neskôr dospieť k záveru, že žalovaní mali k sporným pozemkom nadobudnúť vlastníctvo vydržaním. Žalované pozemky sú tie, ku ktorým sa cítia byť vlastníckmi žalobcovia, nemohli bez odstránenia týchto pochybností súdy dospieť k záveru, že žalovaní mali nadobudnúť vlastnícke právo k sporným pozemkom vydržaním. Na margo identity pozemkov žalobcovia v priebehu konania predkladali do súdneho spisu geometrické plány vyhotovené N. G. R., ktoré jasne identifikujú pozemky uvedené vo výmere o vlastníctve pôdy zo dňa 18.5.1948 a stotožňujú ich so stavom evidovaným v katastri nehnuteľností. V tomto zmysle reagovali aj návrhom na vykonanie znaleckého dokazovania. Tento návrh bol súdom zamietnutý s odôvodnením, že ich návrh mal byť podaný už skôr. Tento návrh podali ešte na pojednávaní dňa 29.10.2014, ktorý návrh bol taktiež zamietnutý. V poradí druhý návrh na vykonanie znaleckého dokazovania podali žalobcovia vtedy, keď súd na pojednávaní 5.8.2016 postupom podľa § 181 ods. 2 CSP po prvýkrát vyslovil, ktoré skutočnosti považuje za sporné, ktoré za nesporné a vyslovil svoje predbežné právne posúdenie veci. Žalobcovia neboli v spore pasívni, podávali svoje návrhy vždy včas.

25. Taktiež poukázali na to, že ak by súd už od počiatku od podania žaloby nemal za preukázanú identitu pozemkov, indikovalo by to k záveru o nutnosti uplatniť procesné ustanovenia o odstraňovaní väd žaloby. Žalobcovia zotrvali na názore, že došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces, ak súdy odmietli vykonať ich dvakrát podaný návrh na vykonanie znaleckého dokazovania za účelom stotožnenia žalovaných nehnuteľností s tými, ktoré mali nadobudnúť výmerom o vlastníctve pôdy zo dňa 18.5.1948.

26. Vo vzťahu k vydržaniu žalobcovia mali za to, že pokiaľ sa má v konaní ustáliť záver o vydržaní, je

nevyhnutné, aby súd jasne a zrozumiteľne vyslovil v odôvodnení svojho rozhodnutia, ako má za preukázané splnenie všetkých predpokladov pre vydržanie veci. Mal za to, aby súd uviedol, aký je nadobúdaci titul vydržateľa a posúdil jeho platnosť, kedy začala trvať vydržacia doba a ku ktorému dňu sa stal vydržateľ vlastníkom, či bol vydržateľ po celý čas držby dobromyseľný a či nedošlo k narušeniu dobromyseľnosti. Súdy oboch inštancií takto nepostupovali.

27. Žalobcovia majú za to, že na strane žalovaného 1) nemôže existovať právny nadobúdaci titul pre vydržanie, keďže nikdy nedošlo k derelikcii zo strany právnych predchodcov žalobcov, vlastníctvo k sporným pozemkom v žiadnom momente neprešlo na štát. Pokiaľ ide o domnelé nadobúdacie tituly spočívajúce v reštitúciách, žalobcovia v priebehu konania argumentovali nulnosťou aktov - rozhodnutí Pozemkového úradu v Komárne, ktorými boli schválené dohody o vydanie nehnuteľností žalovaným 2/, 3/, 4/, 6/ a 7/, resp. ich právnym predchodcom a to s odkazom na zákon č. 229/1991 Z.z. o pôde, teda na zákon, ktorý sa na právne pomery žalovaných nemohol vzťahovať. Takéto nulné akty následne nemohli založiť platný právny titul a ani dobrú vieru držiteľov, ktoré sú základnými predpokladmi pre prípadné neskoršie vydržanie nehnuteľností. Pri žalovanom 5/ a 8/ nie je v rozsudku súdu prvej inštancie uvedený dokonca žiadny nadobúdaci titul, ktorý by mal založiť ich dobromyseľnú držbu. Pri žalovanom 9) súd prvej inštancie ako nadobúdaci titul uvádza rozhodnutie štátneho notárstva D1039/87 zo dňa 28.9.1987 po nebohej P. X., pričom takto sa mali prejednávať v dedičskom konaní nehnuteľnosti, ktoré v tom čase nepatrili poručiiteľke ale právnym predchodcom žalobcov a boli neskôr prejednané v dedičskom konaní po nich.

28. Na margo dobromyseľnosti držby žalobcovia uvádzajú, že v konaní predložili rozhodnutie Okresného úradu Komárno zo dňa 20.11.2000 sp. zn. OPPaLH č. 2000/00392/22PA právoplatné dňa 13.12.2000, ktorým bolo právoplatne uznané vlastnícke právo žalobcov k sporným nehnuteľnostiam, pričom z neho vyplýva, že toto bolo podľa rozdeľovníka doručované žalovaným. Odvolací súd sa s týmto dôkazom vysporiadal tak, že doručenie tohto rozhodnutia nemalo narušiť dobromyseľnosť držby žalovaných. Takéto konštatovanie žalobcovia rozporujú a tvrdia, že oboznámenie sa s právoplatným rozhodnutím orgánu verejnej správy, ktoré deklaruje vlastníctvo inej osoby musí vždy narušiť dobromyseľnosť držby.

29. Žalobcovia sú preto názoru, že v danom prípade neobstojí záver súdov oboch inštancií, že došlo na strane žalovaných k vydržaniu vlastníctva k sporným pozemkom, keďže tieto závery sa opierajú o nesprávne právne posúdenie otázky splnenia podmienok pre vydržanie nehnuteľností, pričom v tejto časti sú rozsudky aj zároveň nedostatočne odôvodnené. Vzhľadom na uvedené navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

30. K dovolaniu sa písomne vyjadrili žalovaní v rade 1/, 3/, 6/ a 7/. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 CSP dovolatelia neuviedli právne posúdenie, ktoré pokladajú za nesprávne. Nie je identifikovaná žiadna konkrétna právna otázka, ktorá mala byť odvolacím súdom nesprávne vyriešená a už vôbec nie otázka, ktorá nebola doposiaľ najvyšším súdom riešená a tiež nie je daná argumentácia ako by predmetná otázka mala byť vyriešená. Z tohto dôvodu vo vzťahu k § 421 CSP mali za to, že dovolanie je neprípustné a je ho potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP.

31. K dovolacím dôvodom podľa § 420 CSP vo vzťahu k nedostatku odôvodnenia považovali napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za úplné, výstižné a presvedčivé. K ďalším dôvodom a to k nedostatočnému zisteniu rozhodujúcich skutkových okolností poukázali na to, že táto nesprávnosť v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nie je považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Vzhľadom na to navrhli, aby dovolanie žalobcov bolo odmietnuté. A žiadali priznať náhradu trov dovolacieho konania.

32. K dovolaniu žalobcov sa písomne vyjadril aj žalovaný 5/. Uviedol, že Krajský súd v Nitre sa dostatočne vysporiadal s námietkami žalobcov, vec správne posúdil, pričom nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali, že išlo o svojvoľné rozhodnutie. Navrhol, aby bolo dovolanie žalobcov zamietnuté.

33. K dovolaniu podal písomné vyjadrenie aj žalovaný 8/. Skutočnosti uvádzané v dovolaní žalobcov považoval za nedôvodné, rozsudok odvolacieho súdu považoval za vecne správny. Navrhol, aby dovolanie žalobcov bolo v celom rozsahu zamietnuté.

34. K dovolaniu žalobcov sa písomne vyjadril aj žalovaný 9/, pričom uviedol, že nehnuteľnosti v katastrálnom území B. U. vedené na katastrálnom odbore Okresného úradu v Komárne na LV č. XXX ako parc. registra C č. 2136/3 nadobudol v dedičskom konaní D1039/87 po jeho matke P. X., rodenej L.. Predmetnú nehnuteľnosť nadobudla matka kúpnu zmluvou registrovanou pod R 1328/83, R II 186/83. Tvrdenia žalobcov považoval za nepravdivé.

35. K dovolaniu sa písomne nevyjadrili žalovaní 2/ a 4/.

36. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, s tým, že v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto bolo odmietnuté.

37. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

38. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, sp. zn. 2 Cdo 132/2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013, sp. zn. 4 Cdo 280/2013). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1 Cdo 6/2014, sp. zn. 3 Cdo 209/2015).

39. Dovolatelia uplatňujú dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP a aj § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

40. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

41. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

42. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

43. Dovolatelia vo vzťahu k dovolaniu z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP namietali najmä to, že ak dovolací súd dospel k odlišnému záveru ako súd prvej inštancie vo vzťahu k tomu, že mal za to, že

vlastnícke právo prídelcov nezaniklo v dôsledku derelikcie, oproti právnomu názoru súdu prvej inštancie, že právní predchodcovia žalobcov ako pôvodní prídelci prestali byť vlastníkami označených nehnuteľností v dôsledku vzdania sa prídelu poľnohospodárskych nehnuteľností, tak v žiadnom okamihu neprešlo vlastníctvo na štát, tak logicky nemohlo vlastníctvo prejsť na žalovaných. Taktiež vo vzťahu k ust. § 420 písm. f/ CSP dovolatelia namietali, že podávali návrh na vykonanie znaleckého dokazovania za účelom stotožnenia žalovaných nehnuteľností s tými, ktoré mali nadobudnúť s tým, že súd prvej inštancie tento ich návrh zamietol s poukazom na koncentráciu konania. Taktiež vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu namietali nedostatok dôvodov vo vzťahu k vydržaniu vlastníckeho práva špecifikovaných nehnuteľností jednotlivými žalovanými.

44. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa stranám znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, sp. zn. 4 Cdo 140/2019 alebo sp. zn. 4 Cdo 120/2019).

44.1. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

44.2. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach práve pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a judikatúry ústavného súdu zaujal stanovisko, že medzi práva civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP treba preto považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé (sp. zn. 6 Cdo 98/2017).

45. V preskúmvanej veci uplatnený dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP v súvislosti s namietaným nedostatočným zdôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu nepovažoval dovolací súd za opodstatnený, nakoľko odôvodnenie napadnutého rozhodnutia spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Dovoláním napadnuté odvolacie rozhodnutie je z hľadiska nosných právnych záverov jasné,

zrozumiteľné a najmä preskúmateľné. V odôvodnení rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií uviedli obsah podstatných skutkových tvrdení účastníkov konania a dôkazov vykonaných v konaní, ako aj uviedli z ktorých dôkazov vychádzali, ako i vyhodnotili, zároveň citovali príslušné ustanovenia zákona, resp. zákonov, ktoré na danú vec aplikovali.

46. Vo vzťahu k námietke odlišného právneho záveru odvolacieho súdu a súdu prvého stupňa k právnomu posúdeniu, že vlastnícke právo prídelcov nezaniklo v dôsledku derelikcie, odvolací súd sa právnomu posúdeniu v tomto smere venoval v bodoch 35. až 40. odôvodnenia svojho rozhodnutia, pričom v bode 40. konštatoval, že vychádzajúc z vyššie uvedených listinných dôkazov vyplývala vôľa K. W. a jeho manželky L. opustiť prídelu, avšak zápisnica spísaná dňa 26.11.1950 nebola nimi podpísaná, a to napriek tomu, že z tejto zápisnice aj ostatných spomenutých listín vyplýva, že sa prídelu z majetku bývalého vlastníka P. G. a spol. mali vzdať s tým, že odchádzajú pracovať do Uhoľných baní Nováky, pričom za prácou mali odísť v rámci organizovaného náboru pracovných síl. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že odchádzajúce rodiny sa zriekli prídelu pôdy z dôvodu, že dovtedy hospodárili na značne zanedbanom majetku postihnutom neúrodou v roku 1946, katastrofálnou suchotou v roku 1947 a aj bývaním v súkromných a biednych podmienkach, v núdzovo nezdravých a nezodpovedných bytoch na Majeroch. Uvedené skutočnosti dokresľovali pohnútku a dôvod pred vzdaním sa prídelu, no pri absencii zákonných náležitostí platnosti právneho úkonu vzdania sa vlastníckeho práva oboma prídelcami (manželmi) sa odvolací súd nemohol stotožniť so záverom súdu prvej inštancie o tom, že právni predchodcovia žalobcov ako pôvodní prídelci prestali byť vlastníkami označených nehnuteľností v dôsledku ich vzdania sa prídelu poľnohospodárskych nehnuteľností a jeho užívania a vlastníctva sa ďalej nedomáhali rešpektujúc daný stav. Odvolací súd ďalej ale dôvodil, a to v bode 45. rozsudku, že vlastnícke právo jednotliví žalovaní nadobudli titulom vydržania, v zhode aj s právnymi závermi súdu prvej inštancie.

47. Vo vzťahu k námietke nevykonania navrhovaného znaleckého dokazovania prostredníctvom znaleckého posudku za účelom identity pozemkov, ku ktorým žalobcovia žiadali určiť svoje vlastnícke právo, dovolací súd poukazuje na body 41., 42. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd uvádzal v podstate to, že žalobcovia od súdu žiadali niečo, čo vlastne malo byť súčasťou ich žaloby, ktorú bolo potrebné z ich strany vopred pripraviť tak, aby na základe relevantnej identifikácie pozemkov aj geometrickým plánom stotožňujúcim pôvodne pridelené pozemnoknižné parcely so stavom vedeným v katastri nehnuteľností, aby bolo od začiatku jasné, že predmetom ich žaloby sú práve tie konkrétne pozemky, ktoré boli predmetom prídelu. V priebehu konania bolo potrebné rešpektovať zásadu koncentrácie konania s tým, že ustanovenie § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania je normatívnym vyjadrením základného princípu zakotveného v čl. 5 CSP podľa, ktorého súd môže odmietnuť procesné úkony, ktoré vedú k nedôvodným prieťahom v konaní. Účelom je zabrániť, aby strany zdržiavali spor neskoro vykonanými procesnými úkonmi. Včasnosť predloženia prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany vyhodnotí v okolnostiach konkrétneho prípadu súd a ak ten dospeje k záveru, že strana sporu neuplatnila procesné prostriedky procesného útoku a procesnej obrany včas, na procesný úkon neprihliadne a tým mu neprizná procesné účinky.

48. K tomuto záveru uvádza dovolací súd, že podľa čl. 8 Základných princípov CSP sú strany sporu povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podoprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Z čl. 10 ods. 1 Základných princípov CSP vyplýva stranám povinnosť postupovať v konaní v súlade so zákonom a podľa pokynov súdu. Súd môže určiť stranám záväznú procesnú lehotu na niektoré procesné úkony (čl. 10 ods. 3 Základných princípov CSP). S týmito zásadami je spojená aj povinnosť strán sporu uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania (§ 153 ods. 1 CSP).

49. Vychádzajúc z uvedeného sú strany sporu povinné rešpektovať pokyny súdu smerujúce k prejednaniu sporu, pričom zákon umožňuje súdu určiť stranám záväznú lehotu na predloženie vyjadrení obsahujúcich skutkové tvrdenia, prípadne na predloženie návrhov na vykonanie dôkazov s tým, že v

prípade nedodržania predmetnej lehoty súd nemusí na neskôr predložené tvrdenia alebo návrhy prihliadnuť, čo predstavuje procesnú preklúziu práva. Účelom sudcovskej koncentrácie konania bolo zabezpečiť rýchlosť a hospodárnosť súdneho konania a zamedziť tak špekulatívnemu postupu strán (napr. v podobe oneskorene predkladaných vyjadrení obsahujúcich nové skutkové tvrdenia alebo nové návrhy na vykonanie dokazovania, ktoré bolo možné predložiť v skoršom štádiu konania) smerujúcemu k zbytočnému predlžovaniu konania (a k vzniku prietáhov v konaní), a zabezpečiť tak, aby poskytnutie súdnej ochrany bolo rýchle a účinné. Táto skutočnosť je o to výraznejšia, ak je strana sporu zastúpená advokátom, ktorý by mal chápať význam a dôsledky sudcovskej koncentrácie konania, a ktorý by mal mať dostatočné vedomosti na to, aby posúdil, že nerešpektovanie výzvy súdu spojenej so sudcovskou koncentráciou môže mať za následok stratu sporu na strane svojho klienta.

50. Sudcovská koncentrácia konania sa pritom vzťahuje aj na konania, ktoré začali pred 1. júnom 2016 (t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku), keďže prechodné ustanovenie § 470 ods. 2 CSP vo svojej druhej vete vylučuje použitie iba spätnej sudcovskej koncentrácie, čo vychádza z toho, že sporové strany nemožno sankcionovať „do minulosti“, v ktorej právna úprava sudcovskej koncentrácie neexistovala, a nemohla sa ani v niekoľko rokov trvajúcim spore ani rozumne predpokladať, čím je vyjadrený ústavný princíp dôvery subjektov práva v objektívne právo (k tomu viď aj: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 1497). V predmetnej veci sa však o prípad spätnej sudcovskej koncentrácie nejednalo.

51. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že súd prvej inštancie po predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu zo dňa 31.5.2016 (ktorý okrem iného poukázal aj na to, že súd prvej inštancie posúdi identitu pridelených nehnuteľností a nehnuteľností, ktorých sa žalobcovia domáhajú), viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vyzval žalobcov listom zo dňa 23.11.2016, aby v prípade ak chcú uplatniť ďalšie prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, tieto uplatnili v lehote 15 dní od doručenia tejto výzvy s tým, že na neskôr uplatnené prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nemusí súd prihliadnuť, najmä, ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Predmetnou výzvou súd v súlade s § 153 ods. 1 CSP skoncentroval konanie, keď stanovil lehotu na dodatočné splnenie povinnosti tvrdiť a navrhnuť dôkazy preukazujúcich identitu pridelených nehnuteľností a nehnuteľností, ktorých sa žalobcovia v rade 1) a 2) domáhali. Na výzvu súdu žalobcovia reagovali vyjadrením zo dňa 14.12.2016 - v spise na č. I. 726, v ktorom však znalecké dokazovanie za účelom posúdenia zhody pozemkov nenavrhovali, poukazovali len na geometrické plány vyhotovené N.. G. R., prípadne navrhli výsluch N.. G. R. a N.. H. V. Z tohto návrhu nebolo zrejmé, čo by mali títo svedkovia potvrdiť alebo vyvrátiť a aká by bola relevancia ich výpovede vo vzťahu k predmetu žaloby. Ďalej z obsahu spisu bolo zrejmé, že znalecké dokazovanie žalobcovia navrhli až na pojednávaní konanom dňa 8.11.2017 a to na určenie zhody identity požadovaných pozemkov a na základe výmeru. V tomto smere odvolací súd skonštatoval, že určenie zhody identity požadovaných pozemkov na základe výmeru malo byť stranou tvrdené už v samotnej žalobe, ktorá bola podaná v roku 2011 v nadväznosti na náležitosti žaloby. Súd prvej inštancie tento návrh na doplnenie dokazovania zamietol s prihliadnutím aj na to, že žalobcovia boli vopred vo výzve súdu na to upozornení.

52. Z bodu 41. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nepochybne vyplýva, z akých dôvodov nebolo vyhovené návrhu na znalecké dokazovanie s cieľom posúdenia zhody pozemkov s tým, že odvolací súd poukázal na to, že bolo potrebné rešpektovať zásadu koncentrácie konania a nepovažoval procesný postup súdu prvej inštancie za nesprávny. V bode 42. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie návrh na doplnenie dokazovania zamietol a to evidentne s prihliadnutím na to, že žalobcovia boli vopred vo výzve súdu na to upozornení, pričom je nutné konštatovať, že bolo naplnené ustanovenie § 153 ods. 3 CSP s tým, že súd prvej inštancie tento návrh na doplnenie dokazovania uznesením zamietol a to evidentne aj s prihliadnutím na to, že žalobcovia boli vopred vo výzve súdu na to upozornení. Súd dôkazy navrhnuté po uplynutí koncentračnej lehoty nemusel vykonať a mohol skutkový stav ustáliť z dôkazov predložených a navrhnutých v rámci konania, čo aj súd prvej inštancie urobil a návrhy žalobcov na vykonanie dôkazov navrhnutých na

pojednávani zamietol vzhľadom na rešpektovanie zásady koncentrácie konania aj s poukazom na dĺžku samotného konania a uvedenú výzvu súdu.

53. Z uvedeného je zrejmé, že žalobcovia nerešpektovali výzvu súdu na predloženie nových tvrdení a dôkazov v záväznej procesnej lehote spojennej so sudcovskou koncentráciou konania, čím došlo k procesnej preklúzii práva predkladať v neskoršom štádiu konania nové skutkové tvrdenia a dôkazy, ktoré bolo možné skôr (t. j. najneskôr v lehote určenej súdom). Je nepochybné, že žalobcovia v rozpore s platnou a účinnou právnou úpravou nerešpektovali pokyny súdu, čím došlo k sudcovskej koncentrácii konania, čím zaniklo ich oprávnenie predkladať súdu tvrdenia a dôkazy, ktoré bolo možné predložiť v skoršom štádiu konania na základe záväznej výzvy súdu prvej inštancie. Žalobcovia (resp. ich právny zástupca) sa následne v dovolaní snažil preniesť zodpovednosť za svoje pochybenie (resp. nečinnosť) v spore na konajúce súdy, ktorých procesný postup bol v súlade so zákonom, čo je neprípustné. Predmetná dovolacia námietka žalobcov z tohto dôvodu neobstojí.

54. Ani námietka nedostatku dôvodov vo vzťahu k právnemu posúdeniu podmienok vydržania žalovanými nie je opodstatnená vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

54.1. Obsah súdneho spisu v preskúmvanej veci v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalobcov (dovolateľov), že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodňuje riadnym a náležitým spôsobom. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľov. Odôvodnenie posúdenia podmienok vydržania zo strany žalovaných je uvedené v bode 45. napadnutého rozsudku, odvolací súd sa so závermi súdu prvej inštancie v nadväznosti na predmet konania, ktorým bola žaloba o určenie vlastníctva žalobcov, stotožnil a námietky žalobcov v tomto smere nepovažoval za právne významné a opodstatnené. Poukázal na to, že súd prvej inštancie v 23., 27., 28. a 29. bode odôvodnenia svojho rozhodnutia sa sice stručne, avšak dostatočne venoval posúdeniu nadobudnutia vlastníckeho práva žalovanými tak, aby u nich bolo možné ustáliť, že ich vlastnícke právo nadobudnuté vydržaním v zmysle § 132 ods. 1, § 134 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka spĺňa všetky zákonné požiadavky, t. j. že u nich bol daný aj nadobúdaci titul a aj dobromyseľnosť počas celej najmenej 10-ročnej vydržacej doby. Narušenie dobromyseľnosti nemohli spôsobiť ani skutočnosti, na ktoré žalobcovia v odvolaní poukazovali, t. j. najmä výsledok rozhodnutia príslušného orgánu v súvislosti s uplatnením ich reštitučných nárokov, konkrétne v časti jeho odôvodnenia. Samotní žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia, totiž s ohľadom na výsledky vykonaného dokazovania priamo voči žalovaným, resp. u niektorých aj voči ich právnym predchodcom, v priebehu vydržacej doby relevantne nevzniesli požiadavky týkajúce sa ich vlastníckeho práva ku konkrétnym pozemkovým nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom konania, a je zrejmé, že na strane žalovaných bolo možné konštatovať, že boli držiteľmi v súlade s ustanovením § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba. Opak v konaní preukázaný nad všetky pochybnosti nebol. V tomto smere odvolací súd poukázal aj na uvedené časti odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. V tomto smere je neopodstatnená aj čiastková námietka dovolateľov ohľadom identity žiadaných pozemkov, ktorá logicky vyúsťuje do stavu, že nie je podstatná pre záver o vydržaní pozemkov žalovanými, keď identita pozemkov bola podstatná z pohľadu posúdenia zhody pozemkov, ktorých vlastníctva sa domáhali žalobcovia určiť, keď na druhej strane bolo zrejmé, ktoré pozemky žalovaní nadobudli titulom vydržania. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolatelia neopodstatnene namietali, že im odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočniť im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

55. Dovolací dôvod uplatnený podľa § 420 písm. f) CSP preto nebol daný a dovolanie v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre neprípustnosť v zmysle § 447 písm. c/ a f) CSP.

56. Následne dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

57. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo

od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

58. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

59. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

60. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

61. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

62. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je v zmysle citovaného ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešenie predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

63. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle ust. § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľky riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodovanie odvolacieho súdu a ktorá v jeho rozhodovacej praxi nebola vyriešená.

64. Nie je povinnosťou dovolacieho súdu, aby si právnu otázku, ktorá mala byť riešená odvolacím súdom nesprávne, mal vyvodzovať sám. Naopak jej riadne vymedzenie, t. j. jasné formulovanie, je povinnosťou strany, ktorá je v dovolacom konaní povinne zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Jasne formulovaná právna otázka má v prvom rade naznačiť riešenie daného prípadu požadované stranou a v druhom rade potom jej znenie predstavuje všeobecný právny záver

aplikovateľný v obdobných prípadoch v budúcnosti.

65. V predmetnej veci však bolo dovolanie v tejto časti postihnuté vadou spočívajúcou v riadnom nevymedzení uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie v časti zamietnutia žaloby bol potvrdený (výrokom I), len čo sa týka posúdenia straty vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov ako pôvodných prídelcov v dôsledku vzdania sa práva, odvolací súd posúdil tento záver inak, pričom ohľadom nadobudnutia vlastníctva žalovaných právnym titulom vydržania sa odvolací súd so závermi súdu prvej inštancie v nadväznosti na predmet konania, ktorým je žaloba o určenie vlastníctva žalobcov stotožnil a námietky žalobcov v tomto smere nepovažoval za právne významné a opodstatnené. Uvedené vyplýva z bodu 45. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd odkázal na body 23., 27., 28. a 29. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie v ktorých bodoch sa venoval posúdeniu nadobudnutia vlastníckeho práva žalovanými tak, aby z nich bolo možné ustáliť, že ich vlastnícke právo nadobudnuté vydržaním v zmysle § 132 ods. 1, § 134 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka spĺňa všetky zákonné požiadavky, t. j. že u nich bol daný aj nadobúdací titul aj dobromyseľnosť počas celej najmenej desaťročnej vydržacej doby.

66. Dovolací súd konštatuje, že z obsahu dovolania žalobcovia ako dovolatelia neidentifikujú žiadnu konkrétnu právnu otázku, ktorá mala byť odvolacím súdom nesprávne vyriešená. Dovolatelia žiadnym spôsobom nenastolili, nevymedzili, neformulovali, nepomenovali právnu otázku zásadného právneho významu, preto dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku tak mali dovolatelia na mysli. Samotné polemizovanie dovolateľov s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedá kritériu uvedeného v § 421 ods. 1 CSP. Nedostatok tejto náležitosti civilný sporový poriadok považuje za dôvod pre odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP. Právna otázka mala byť nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k vydržaniu vlastníctva sporných pozemkov na strane žalovaných s tým, že malo ísť o nesprávne splnenie podmienok pre vydržanie nehnuteľností, avšak dovolací súd konštatuje, že takto veľmi všeobecná, nekonkrétna právna otázka zo strany dovolacieho súdu postupom cez ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nemôže byť ani posudzovaná a preto je neprípustná.

67. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

68. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.